

Типологія комунікативних стратегій і тактик у межах прагматики тексту (на матеріалі англомовних монографій з інформаційних технологій)

І. Г. Козубська

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Paper received 15.07.17; Accepted for publication 25.07.17.

Анотація: У статті представлено типологію комунікативних стратегій і тактик у межах прагматики текстів англомовних монографій з інформаційних технологій. Автор з'ясовує поняття комунікативної стратегії і тактики, визначає та описує стратегії, тактики, а також мовні засоби їх реалізації в монографіях. Зроблено висновок, що комунікативні стратегії і тактики в монографіях з інформаційних технологій націлені на презентацію і передачу спеціальних наукових знань читачу. Найголовнішою тут виступає інформаційно-аргументуюча стратегія, яка реалізується великою кількістю комунікативних тактик. Ефективності комунікації сприяють також описані стратегії адресованості і толерантності.

Ключові слова: прагматика тексту, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, інформаційно-аргументуюча стратегія, стратегія адресованості, стратегія толерантності.

На сьогодні прагматика тексту вважається однією з найскладніших і всеохоплюючих галузей лінгвістичних досліджень, оскільки вона «являє собою синтез мовних і немовних засобів, що забезпечують повніше розуміння читачем замислів та інтенцій автора твору» [2, с. 6]. До таких засобів відносяться комунікативні стратегії і тактики, які вже неодноразово ставали об'єктами теоретичних та практичних досліджень багатьох вчених. Так, загальна характеристика стратегій і тактик у межах теорії мовленнєвої комунікації була описана такими лінгвістами, як Іссерс О.С., Олешковим М.Ю., Бацевичем Ф.С., Семенюк О.А., Парашук В.Ю., Янко Т.С., Кашкіним В.Б., Ключевим Є.В., Черногрудовою О.П. та ін. Багато вчених досліджували комунікативні стратегії і тактики у різних типах дискурсу, зокрема, в науковому (науково-популярному) дискурсі – Суха О.В., Воронцова Т.А., Сафроненкова О.Л., в газетному дискурсі – Антонова Ю.А., в художньому – Дотмурзієва З.Ф., в рекламному – Броженко С.В. та ін. Незважаючи на такий інтерес лінгвістів до комунікативних стратегій і тактик, у мовознавстві не існує єдиного загальноприйнятого їх визначення та типології, тому це питання залишається досі відкритим до подальших розвідок.

Мета нашого дослідження полягає у виявленні жанрово обумовлених комунікативних стратегій і тактик, а також мовних засобів їх реалізації у текстах англомовних монографій з інформаційних технологій. Спираючись на низку вищезгаданих досліджень, ми спробуємо створити типологію комунікативних стратегій і тактик у межах прагматики текстів англомовних монографій з інформаційних технологій.

Англомовні монографії з інформаційних технологій за матеріал дослідження було обрано з огляду на те, що вони жодного разу не піддавалися такого роду аналізу, проте у теперішній час високорозвинуті інформаційні технології, вони займають провідне місце серед наукової літератури, несучи в собі значний прагматичний потенціал, і їх дослідження є важливим та необхідним кроком сьогодення.

В сучасних лінгвістичних дослідженнях комунікативна стратегія розглядається як:

- оптимальна реалізація інтенції мовця щодо досягнення конкретної мети спілкування, тобто контроль і вибір дієвих ходів спілкування і гнучкої їх видозміни в конкретній ситуації [1, с. 57].

- виконуваний адресантом комплекс операцій по вибору і реалізації способу здійснення прототипічного зразка комунікативного акту в конкретній ситуації спілкування [12, с. 412].

- ланцюг рішень мовця, комунікативних виборів тих чи інших мовленнєвих дій і мовних засобів [6, с. 192].

- когнітивний процес, тобто глобальний рівень усвідомлення ситуації, в якому мовець співвідносить свою комунікативну мету з конкретним мовним вираженням [11, с. 172].

- частина комунікативної поведінки чи комунікативної взаємодії, в якій низка різних вербальних і невербальних засобів використовується для досягнення певної комунікативної цілі [4, с. 67].

- комплекс мовленнєвих дій, направлених на досягнення комунікативних цілей» [3, с. 54].

Спираючись на перераховані визначення стратегій, ми розуміємо під стратегією виконуваний адресатом комплекс мовленнєвих дій, спрямований на досягнення комунікативних цілей в конкретній ситуації спілкування.

Уточнюючи поняття стратегії, що передбачає і вказівку на реалізацію тактичних кроків, О.А. Романов визначає комунікативну стратегію як «тип поведінки одного з партнерів в ситуації діалогічного спілкування, який обумовлений і співвідноситься з планом досягнення глобальної і локальних комунікативних цілей в рамках типового сценарія функціонально-семантичної репрезентації інтерактивного типу» [12, с. 405].

З визначення випливає, що планом досягнення комунікативних стратегій є комунікативні тактики учасників комунікації. Якщо стратегія – це головна задача, то тактика – це конкретні способи вирішення даної задачі [там само]. Комунікативна тактика – сукупність практичних ходів, лінії мовленнєвої поведінки в реальному процесі мовленнєвої взаємодії.

На сьогодні питання про типологію комунікативних стратегій і тактик поки немає однозначної відповіді. Дослідники зазначають, що «універсальна типологія комунікативних стратегій, що застосовується у всіх сферах мовлення, взагалі навряд чи можлива (або можлива як украй узагальнена)» [7, с. 99]. Напевно, типологічний опис комунікативних стратегій повинен враховувати прагматичні фактори мовленнєвої ситуа-

ції і сферу спілкування комунікантів [8, с. 129].

Ми повністю погоджуємося з останнім твердженням, тому при описі типології комунікативних стратегій і тактик англомовних монографій з інформаційних технологій брали до уваги, перш за все, те, що монографії належать до наукової комунікації, вони є представниками власне наукового стилю мовлення і виконують функцію передачі спеціальних знань для фахівців. Крім того, галузь інформаційних технологій, що досліджується в монографіях, теж справила свій вплив на виділення комунікативних стратегій і тактик.

З огляду на це в якості комунікативних стратегій у межах прагматики тексту англомовних монографій з інформаційних технологій нами були виділені три основні стратегії, а саме інформаційно-аргументативна стратегія, стратегія адресованості та стратегія толерантності.

Серед наведених стратегій найчілніше місце займає інформаційно-аргументативна стратегія. При реалізації даної стратегії в процесі комунікації в модальному фокусі висловлювань автора знаходяться факти і знання учасників мовленнєвої взаємодії (його власні як автора і фонові знання читачів), а ведення діалогу зумовлено макроінтенцією, яка корелює з темою монографії і її метою. Макроінтенція полягає у інформуванні співбесідника про факти, події об'єктивної реальності у формі розповіді, міркування та опису [8, с. 148].

Специфіка реалізації інформаційно-аргументативної стратегії виявляється в тому, що у даних текстах широко представлені мовні засоби і мовленнєві прийоми, характерні для текстів власне наукового стилю. Це, перш за все, активне вживання спеціальних термінів без пояснень та дефініцій, використання об'ємних синтаксичних конструкцій з безсполучниковим зв'язком і однорідними членами. Наведемо приклад такого уривку: *Seven impressive exemplars of the capacity of digital technologies to sprout new shoots in unforeseeable directions are the recent surges to prominence of big-data-crunching learning algorithms, 3D printing, neuroprosthetics, distributed cryptoledgers, cloud robotics, CRISPR-based genome editing and secure multiparty computation. The confluence of these and other complementary advances will likely lead to a sustained and exponential growth of new knowledge and economic opportunity for the foreseeable future* [16, с. 2].

Інформаційно-аргументуюча стратегія може бути реалізована у вигляді таких комунікативних тактик: передача інформації, тактика апеляції до фонових знань, тактика конкретизації інформації, тактика узагальнення, тактика доповнення, тактика наведення прикладу, тактика пояснення.

Комунікативна тактика передача інформації реалізується при поясненні «нового матеріалу» та інтенціонально обумовлена наміром адресанта повідомити та передати інформацію реципієнтам. Ця тактика використовує комунікативні акти-інформативи і констативи і реалізується в інформаційно-аргументуючих текстах в двох основних тактичних комунікативних ходах: повідомлення інформації (1) і повідомлення джерела інформації (2) [8, с. 148]. Наведемо приклади: 1.

Perfect.exe allows the user to remove sites that show variability in specified groups. Selects sites that show evidence of slow rates and conservatism. This program allows the user to select a subset of the sites that are generally more slowly evolving and as such, should be more robust to deviations from the model used to reconstruct the tree. The basic idea is to remove sites within a monophyletic group that show evidence of change [14, с. 19]. 2. *Still, the idea of connecting machines into a more extensive network was a key concern among computer scientists in the early 1960s, famously articulated by J. C. R. Licklider, head of the Information Processing Techniques Office (IPTO) at ARPA, the Advanced Research Projects Agency of the U.S. Department of Defense, which would soon play a key role in the evolution of networked computing. It was Licklider who first documented the idea of an 'Intergalactic Computer Network', a globally interconnected set of computers through which everyone could access data from any site in the world* [17, с. 4].

Повідомлення інформації автором у текстах монографій припускає: а) наявність у адресата спеціальних знань, достатніх для розуміння даного тексту; б) наявність у адресата навика читання і сприйняття складних за синтаксичною структурою наукових текстів.

Про те, що адресант орієнтується на кваліфікованого читача, свідчить активно застосовувана тактика апеляції до фонових знань. Мовленнєвим показником даної тактики є метатекстові маркери (*as it is known, as we remember, from previous experience we know, as mentioned earlier* та ін), що вказують на те, що, з точки зору адресанта, в фонових знаннях адресата уже є необхідна інформація, пов'язана з предметом мовлення. Наведемо приклад: 1) *From previous experience in inverting an alternative command, we know that a guarded command to be inverted requires a postcondition. Further, we can expect B1 to become the precondition of the loop (because we read backwards) and therefore the loop must have a precondition that will become the postcondition* [13, с. 268] 2) *As mentioned earlier, the relationship between proofs and sub-proofs in logic is similar to the relationship between procedures and sub-procedures (modules and sub-modules) in programs* [13, с. 37].

Крім вище наведених тактик інформаційно-аргументуючої стратегії, у процесі дослідження текстів монографій нами були виділені наступні:

- тактика конкретизації інформації: 1) *More specifically, the backbone network is one of the most interesting elements of the Internet infrastructure from the geographical point of view as it is responsible for the Internet's global reach. From an urban viewpoint, the structure of the backbone network can potentially provide information about the intensity of the participation of cities in the digital economy. From an analytical perspective, the geography of the backbone networks can provide insights about the determinants of these networks. From a more policy-oriented standpoint, the geography of the backbone links but also (and maybe more importantly) their capacity might have an impact on local economic activities as they can directly affect firms which are highly dependant on global Internet communications* [20, с. 4]. 2) *While it is impossible for us to briefly survey all of the*

current research going on worldwide, we can highlight some common themes [18, с. 10].

- тактика узагальнення: *To summarize, the tests of stationarity use three statistics, G^2 , X^2 and a Generalized Sum of Squares (GLS) to compare the base composition of sites that change between two species* [14, с. 10].

- тактика доповнення: *Public peering at IXPs seems to be the cheapest choice for ISPs to interchange any volume of data because they are only charged (if any) the IXPs' fees and the logistic's costs. In addition, by interconnecting to an IXP which has a national or even a local reach, data-packets with national or local origin and destination can remain at this level, avoiding long data transport for peering reasons* [20, с. 10].

- тактика «наведення прикладу». Типовими виразами цієї тактики виступають: *here is an example, let us illustrate, for example, for instance* та ін. Наведемо приклади: 1. *It is impossible for individuals to interact online without the assistance of one or more intermediaries. For instance, in the real world I can talk to my friends face to face ...* [15, с. 10]. 2. *Again, this design feature is not just a technical phenomenon, but also has far-ranging social implications. For example, if a network acts as a mere transport facility, it is less likely that points of control will emerge at the level of infrastructure, but rather at the endpoints, on the machines and devices of users and their access points to the internet* [17, с. 17].

- тактика пояснення. Наведемо приклад: *In programming, this strategy is often used in the following sense. One tries to divide the problem into two or more smaller, similar programs. If the division can be done, then the same process can be performed on the smaller problems. If the division can be done without too much effort (during execution), then an effective, efficient algorithm may have been developed* [13, с. 226].

Визначальною для текстів монографії є стратегія адресованості, оскільки «науковий текст є не тільки носієм інтелектуальної інформації, але і засобом наукового спілкування. Тому автор еталонного тексту, щоб його правильно зрозуміли, «будує» текст, орієнтуючись на читача і прагнучи передбачити його можливі реакції» [5, с. 100]. Стратегія адресованості більшою чи меншою мірою простежується на протязі всього тексту монографії. Вона реалізується у двох тактиках: контактоустановлюючій тактиці та тактиці привертання уваги читача.

Контактоустановлююча тактика направлена на встановлення та підтримання контакту з читачем, а також залучення його до участі у міркуваннях автора. Засобами розгортання контактоустановлюючої тактики можуть слугувати питально-відповідні комплекси, непрямі звернення-згадування читача та інші конструкції. Наведемо приклад: *Whether in principle that is a good or a bad thing is a moot point. When you provide a service that plays an ever-increasing role in the modern economy, you will be a particular beneficiary during periods of economic growth, but equally in recessionary times you will become in principle highly vulnerable as customers cut back on an ever-rising share of their discretionary spending.* [11, с.2].

Тактика привертання уваги читача реалізується за допомогою низки мовних одиниць та конструкцій, які у великому обсязі спеціальної наукової інформації,

що міститься у монографіях, слугують маркерами виділення найважливіших аспектів знання. Да таких одиниць та конструкцій належать наступні: *note, consider, without doubt, in fact, it is necessary to say, it is important to note, we want to emphasize* та ін. Наведемо приклади: 1. *It is important to note that the ability to utilize contracts is inherently limited to services that are in a position to require users to enter into contracts to accept their services* [15, с.11]. 2. *Often portrayed as a subset of the emerging online community culture, the technology-savvy geeks and hackers deserve special attention* [17, с. 12].

Використання у текстовому полотні наукової монографії «монологічного питання» дозволяє запросити читача до спільних роздумів. За допомогою даного типу питання автор актуалізує проблемну ситуацію і ніби то звертається до читача за порадою по вирішенню даної проблеми [9, с. 38]: *But what is the digital revolution and how can this be understood as an object of global governance?* [12, с. 12].

З стратегією адресованості тісно пов'язана й інша стратегія, яка застосовується в монографіях, – стратегія толерантності. Комунікативна ціль стратегії толерантності полягає в діалогічній взаємодії, орієнтації суб'єкта мовлення на співробітництво, взаємоповазі і взаєморозумінні по відношенню до адресата. Як ключова стратегія толерантність створюється в метакомунікативному плані англомовного наукового тексту сукупністю тактик: тактики діалогізації міркування, тактики погодження з думками інших авторів та визнання їх досягнень, тактики вираження вдячності. Кожна з тактик актуалізується в текстовому полотні за допомогою низки мовленнєвих ходів і засобів мови, направлених на вирішення певних аспектів комунікативної стратегії [10, с.11].

Тактика діалогізації є прагматичною основою стратегії толерантності, адже весь пізнавальний процес розглядається як діалог автора і читача, автора і опонента, автора і попередника, автора і сучасника та ін. Дана тактика оформлюється через номінацію читача, оцінні словосполучення, інклюзивне *we*, імперативні і питальні конструкції в контактоустановлюючій функції. Наведемо приклади деяких з них:

Інклюзивне *we*: *Since many of us are informed by movies, sound-bite media, and other unreliable sources, we are often poorly informed about what state-of-the art robots look like and what they can do right now* [18, с. 7].

Імперативні конструкції в контактоустановлюючій функції та згадування читача в якості третьої особи: *Let us return to program (14.3) for a moment. It has a pleasing symmetry, which is possible because of the non-determinism. If there is no reason to choose between $z:=x$ and $z:=y$ when $x=y$, one should not be forced to choose. Programming requires deep thinking, and we should be spared any unnecessary irritation* [13, с. 175].

Питальні конструкції в контактоустановлюючій функції: *Shifting is the expensive operation, so we try to change the data representation to make it less expensive. How can this be done, perhaps to eliminate the need for shifting altogether?* [13, с. 248].

Тактика погодження з думками інших авторів та визнання їх досягнень часто зустрічається в моногра-

фіях. Вона актуалізується такими конструкціями: *I appreciate the opinion, we agree with, that was a remarkable research, the advantage of this work is, this paper clarified some of the problems* та ін. Наприклад: *Boer (2001) also described the experience of observing client movement through the language used by client. ... Kincaid (1997) made a similar observation of being able to recognize the process students would go through if they were reflecting on actual interviewing skill practices as opposed to writing a reflection without actually completing the practice. These experiences are helping to define the relationships that take place online and are useful in articulating models, theories, and future research needs* [19, с. 13].

Тактика вираження вдячності іншим суб'єктам науки оформлюється оцінними лексемами, типу *grateful, thanks, helpful comments and criticism, inspiring discussions*, номінацією об'єкту вдячності *members of the research group, fellow scholars* та ін. [10, с.12]. Наприклад: *1) Andy provided guidance on this research and I am grateful for his support and inspiration* [20, с.

3]. *2) So many friends and colleagues have helped me over the years with this project that I know I'll omit someone if I try to list them all, but I'm going to do my best. Appologies if the list is necessarily incomplete, but for what it's worth, my heartfelt thanks go to: Professors Jessica Litman ...* [15, с. 6].

Отже, в основі будь-яких комунікативних стратегій і тактик лежить загальна інтенція мовця (автора, адресанта). Представлена типологія комунікативних стратегій і тактик англомовних монографій з інформаційних технологій дозволяє нам зробити висновок про те, що в даних творах вони націлені, перш за все, на презентацію і передачу спеціальних наукових знань адресату (читачу). Про це свідчить постійно застосовувана автором інформаційно-аргументуюча стратегія, яка реалізується у великій кількості комунікативних тактик. Адресант і адресат взаємодіють один з одним по комунікативній схемі «професіонал – професіонал». Ефективності комунікації сприяють також стратегії адресованості і толерантності, які створюють сприятливі умови для досягнення автором поставленої мети.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 304 с. – (Серія «Альма-матер»).
- [2] Дотмурзієва З.С. Прагматика англоязычного художественного текста и проблемы прагматики его перевода: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / З.С. Дотмурзієва. – Пятигорск, 2006. – 20 с.
- [3] Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. Изд. 5-е. / О.С. Иссерс – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 288 с.
- [4] Кашкин В.Б. Основы теории коммуникации : Краткий курс / В.Б. Кашкин. – Минск : Харвест; М. : АСТ : Восток–Запад, 2007. – 256 с. (Лингвистика и межкультурная коммуникация : золотая серия).
- [5] Котюрова М.П. Культура научной речи: текст и его редактирование : учеб. пособие / М.П. Котюрова, Е.А. Баженова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 280 с.
- [6] Макаров М.Л. Основы теории дискурса/ М.Л. Макаров. – М.: ИТДГК "Гнозис", 2003. – 280 с.
- [7] Максимова Н.В. «Чужая речь» как коммуникативная стратегия: монография / Н.В. Максимова – М., 2005. – 315 с.
- [8] Олешков М.Ю. Моделирование коммуникативного процесса: монография / М.Ю. Олешков – Нижний Тагил, 2006. – 342 с.
- [9] Сафроненкова Е.Л. Гуманитарный научный текст как особый тип текста (на материале англоязычных научных текстов) / Е.Л. Сафроненкова // Научно-технические ведомости СПбГПУ. Гуманитарные и общественные науки. – 2014. – №1(191). – с. 36-42.
- [10] Сафроненкова Е.Л. Лингво-культурная специфика научного текста (на материале англоязычных научно-теоретических текстов): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 «Германские языки» / Е.Л. Сафроненкова. – Санкт-Петербург, 2014. – 17 с.
- [11] Семенюк О.А., Парашук В.Ю. Основы теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О.А. Семенюк, В.Ю. Парашук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 240 с. (Серія «Альма-матер»).
- [12] Шерстяных И.В. Теория речевых жанров: лекционно-практический курс для магистрантов / И.В. Шерстяных. – 2-е изд., стер. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2014. – 546 с.

REFERENCES

- [1] Batsevych F.S. Introduction to linguistic pragmatics : textbook / F.S. Batsevych. – К. : PC "Academia", 2011. – 304 p. (Series "Alma-mater").
- [2] Dotmurzieva Z.S. Pragmatics of English language literary text and pragmatics problems of its translation: Abstract of thesis ... candidate of philolog. sciences: 10.02.20 "Comparative-historic, typologic and contrastive linguistics" / Z.S. Dotmurzieva. – Pyatigorsk, 2006. – 20 p.
- [3] Issers O.S. Communicative strategies and tactics of Russian speech. 5th Edition / O.S. Issers. – M.: Publ. House LKI, 2008. – 288 p.
- [4] Kashkin V.B. Basics of communication theory: Short course / V.B. Kashkin. – Minsk: Harvest; M.: AST : East – West, 2007. – 256 p. (Linguistics and intercultural communication: golden series).
- [5] Kotyurova M.P. The culture of scientific language: text and its editing: tutorial / M.P. Kotyurova, E.A. Bazhenova. 2nd edition. – M.: Flinta: Nauka, 2008. – 280 p.
- [6] Makarov M.L. Basics of discourse theory / M.L. Makarov. – M.: ITDGC "Gnozis", 2003. – 280 p.
- [7] Maksimova N.V. "Stranger speech" as a communicative strategy: monograph / N.V. Maksimova. – M.: 2005. – 315 p.
- [8] Oleshkov M.Y. The modeling of communicative process: monograph / M.Y. Oleshkov. – Nizhniy Tagil, 2006. – 342 p.
- [9] Safronenkova E.L. Humanitarian scientific text as a special type of the text (using English-language scientific texts as example) / E.L. Safronenkova // Scientific and technical bulletin SPSPU. Humanitarian and social sciences. – 2014. – №1 (191). – p. 36 – 42.
- [10] Safronenkova E.L. Lingvo-cultural specifics of scientific text (using English-language scientific and theoretic texts): Abstract of thesis ... candidate of philolog. sciences: 10.02.20 "Germanic languages" / E.L. Safronenkova. – Saint-Petersburg, 2014. – 17 p.
- [11] Semeniuk O.A., Paraschuk V.Y. Basics of linguistic communication theory: tutorial / O.A. Semeniuk, V.Y. Paraschuk. – K.: Publ.House "Akademia", 2010. – 240 p. (Series "Alma-mater").
- [12] Sherstyanyh I.V. The theory of speech genres: lecture-practical course for masters / I.V. Sherstyanyh, 2nd edition. –

М.: FLINTA: Nauka, 2014. – 546 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- [1] Curwen P., Whalley J. Mobile telecommunications networks / Peter Curwen, Jason Whalley. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2014. – 336 p.
- [2] Flyverbom M. The power of networks / Mikkel Flyverbom. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2011. – 201 p.
- [3] Gries D. The science of programming / David Gries. – New York: Springer-Verlag New York Inc., 1981. – 366 p.
- [4] Gries D., Schneider F.B. Monographs in Computer Science / David Gries, Fred B. Schneider. – New York: Springer, 2008. – 60 p.
- [5] Lipton J. Rethinking cyberlaw / Jacqueline Lipton. – Cheltenham, UK, 2015. – 163 p.
- [6] Research handbook on digital transformations. Edited by F. Xavier Olleros and Majlinda Zhegu. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2016. – 461 p.
- [7] Research handbook on governance of the Internet. Edited by Ian Brown. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2013. – 499 p.
- [8] Robot law. Edited by Ryan Calo, A. Michael Froomkin, Ian Kerr – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2016. – 401 p.
- [9] Technology in Human Services: Using Technology to Improve Quality of Life. Edited by Kincaid S. – Chicago, Illinois: Council for Standards in Human Service Education, 2004. – 50 p.
- [10]Tranos E. The geography of the Internet / Emmanouil Tranos. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2013. – 241 p.

The typology of communicative strategies and tactics within the scope of text pragmatics (using English-language monographs on Information Technologies as example)

I. H. Kozubska

Abstract: The typology of communicative strategies and tactics within the scope of text pragmatics of English-language monographs on Information Technologies is presented in this article. The author clarifies the notion of communicative strategy and tactics, defines and describes strategies, tactics and linguistic means of their realisation in monographs. It was concluded that communicative strategies and tactics in monographs on Information Technologies are aimed at presentation and transfer of special scientific knowledge to the reader. The main strategy here is informative-argumentative strategy which is realized by many tactics. The effectiveness of communication is also obtained by the strategies of addressing and tolerance.

Keywords: *text pragmatics, communicative strategy, communicative tactics, informative-argumentative strategy, strategy of addressing, strategy of tolerance.*

Типология коммуникативных стратегий и тактик в пределах прагматики текста (на материале англоязычных монографий по информационным технологиям)

И. Г. Козубская

Анотация: В статье представлено типологию коммуникативных стратегий и тактик в пределах прагматики текстов англоязычных монографий по информационным технологиям. Автор выясняет понятие коммуникативной стратегии и тактики, определяет и описывает стратегии, тактики, а также языковые средства их реализации в монографиях. Сделано вывод, что коммуникативные стратегии и тактики в монографиях по информационным технологиям нацелены на презентацию и передачу специальных научных знаний читателю. Самой главной здесь выступает информационно-аргументирующая стратегия, которая реализуется большим количеством коммуникативных тактик. Эффективности коммуникации способствуют также описанные стратегии адресованности и толерантности.

Ключевые слова: *прагматика текста, коммуникативная стратегия, коммуникативная тактика, информационно-аргументирующая стратегия, стратегия адресованности, стратегия толерантности.*